

Nr 341.

Av herr **Olsson** i Berg m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående köttbesiktning och slakthus.

I anledning av Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 177 med förslag till lag angående köttbesiktning och slakthus anse undertecknade följande framställning vara av nöden.

Man klagat över dyrtider och att priset på livsmedel stigit, särskilt priset på köttvaror. Lantmännen å sin sida hava ock orsak att tala om ett fördyrande av produktionskostnaden i flera hänseenden.

En av dessa orsaker till produktionens fördyrande är att finna i slakthusförordningarne, och särskilt det s. k. organtvånget. Man kan ej tvivla på i huru hög grad detta tvång inverkar menligt på kötttillförseln, och vilka olägenheter, svårigheter och verkliga förluster det tillfogar producenterna, då t. ex. i Göteborgs omnejd, där organtvånget införts, ej mindre än 29 socknar på kommunalstämmor utsågo ombud, vilka fingo i uppdrag att skriva till Konungen med begäran att organtvånget skulle upphävas i Göteborg. Deras skrivelse till Konungen bifogas i avskrift.

Långt ifrån att vilja förhindra nödiga hygieniska bestämmelser anse vi dock av vikt att ej genom onödiga åtgärder fördyra en vara. Genom den under de senare åren vunna erfarenheten har det visat sig, att organtvånget är fullkomligt onödigt, och om det än i ett och annat fall skulle vara till någon lättnad vid besiktningen kan dock ej häri ligga tillräcklig anledning att försvåra varuutbytet. Som exempel på att organtvång från vetenskapligt håll ej anses nödvändigt kan nämnas, att kungl. medicinalstyrelsen 1910 avgav utlåtande i motsatt riktning, i det att densamma förordade, att fårkött från Island och Finland ej skulle underkastas detta tvång, av den enkla anledningen blott, att sådan besiktning i nämnda länder, som hava stor export av fårkött, skulle ställa sig besvärlig. Från Argentina och Australien har införts kött, som godtagits för leveranser till armén utan organbesiktning.

Dylika kontrollbestämmelser finnas ej till för utlandets producenter, endast det egna landets lantmän skola därmed betungas.

Och i huru hög grad betungande det s. k. organtvånget är för dessa, framgår tydligt av bilagda framställning till Kungl. Maj:t från de 29 socknarna i nejden av Göteborg. Deras motivering för sin framställning, som börjar med orden: »Det enligt tilläggsbestämmelsernas ordalydelse» — — — och slutar med orden: — — »av djurkroppen samt betydligt ökade risker», göra vi härmed till vår egen och behöva ej här upprepa utan hänvisa till bilagan.

På grund av vad vi sålunda anfört, få vi föreslå,

att Riksdagen ville med anledning av Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 177 med förslag till lag angående köttbesiktning och slakthus för sin del besluta föreslå sådana bestämmelser i lagen, att ej det så kallade organtvånget får tillämpas vid köttbesiktning.

Stockholm den 22 april 1913.

Cornelius Olsson.

<i>A. Henrikson,</i> Heberg.	<i>Carl Lorentzon.</i>	<i>C. Wallentin.</i>
<i>O. H. Svensson.</i>	<i>Wilh. Hellberg.</i>	<i>Herm. Carlson.</i>
<i>A. Danielsson.</i>	<i>K. M. Andersson.</i>	<i>Oscar Bogren.</i>
<i>Anders Olsson.</i>	<i>Thure Widlund.</i>	<i>J. M. Johansson.</i>
<i>Carl L. Olausson.</i>	<i>J. A. Jonsson.</i>	<i>E. Räf.</i>
<i>Erik Andersson.</i>	<i>Bernhard Nilsson.</i>	<i>V. Ekerot.</i>
<i>E. Åkerlund.</i>	<i>Karl Kahlström.</i>	<i>John Jönsson.</i>
<i>A. V. Isaksson.</i>	<i>P. Nilsson.</i> Bonarp.	

I motionens syfte instämma:

<i>Axel Lundblad.</i>	<i>John Erlansson.</i>	<i>Joh. G. Svensson.</i>
<i>K. J. Larsson.</i>	<i>Gust. Odqvist.</i>	<i>C. Johanson.</i>
<i>O. Alfr. Berg.</i>		<i>P. M. Olsson.</i>

Bilaga.

Till Konungen.

Genom nådigt brev den 22 april 1910 har Eders Kungl. Maj:t funnit gott lämna bifall till av stadsfullmäktige i Göteborg gjord underdånig framställning om tilläggsföreskrifter, att gälla staden Göteborg, till nådiga kungörelsen den 31 december 1897 med särskilda föreskrifter om besiktning och stämpling av kött enligt lagen angående köttbesiktning och slakthus. Dessa tilläggsföreskrifter innehålla, att i Göteborg skall, beträffande kött, som där företes till besiktning i enlighet med nämnda kungörelse, utöver vad i samma kungörelse finnes stadgat, jämväl gälla, att kött skall åtföljas av tillhörande huvud med tunga, lungor, hjärta och lever, att lungor, hjärta och lever skola vara organiskt förenade med köttet, samt att inälvor och lymfkörtlar icke få vara sönderskurna.

Stadsfullmäktige i Göteborg föranleddes till sin underdåniga framställning i ämnet genom utlåtanden från hälsovårdsnämnden, slakthusstyrelsen och slakthusdirektören i staden, vilka uttalat sig om behovet av ökad kontroll, i syfte att tillförsäkra den konsumerande allmänheten större trygghet för att uppslaktat kött, som infördes till staden för försäljning, vore tjänligt till människoföda. Särskilt slakthusdirektören hade framhållit, hurusom, då allmänheten fått full trygghet i hygieniskt avseende i fråga om kött, som uppslaktades å stadens offentliga slakthus, på grund av den med sviklig säkerhet fungerande kontrollen genom veterinär å såväl de levande slaktdjuret som det uppslaktade köttet därstädes, så borde, för köttbesiktningens rationella ordnande och för underlättande av den besiktningsmannen åliggande undersökningen av till staden i uppslaktat tillstånd infört kött, det nu genom ifrågasvarande tilläggsbestämmelser införda s. k. organtvånget härå tillämpas.

Mot det uttalade syftet att tillförsäkra allmänheten trygghet i hygieniskt avseende kan naturligtvis i och för sig icke någon invändning göras. En annan fråga blir, huruvida genom tilläggsbestämmelserna eller deras tillämpning på platsen i verkligheten så avsevärda fördelar vunnits för invånarna i Göteborg, att fördens skull all hänsyn måste vika beträffande de svårigheter, som organtvånget bereder köttförsäljarna.

De erfarenheter, som härom vunnits under det år tilläggsbestämmelserna tillämpats, torde giva vid handen att så icke är förhållandet. Jordbrukare inom den omkrets av landsbygden, som har staden Göteborg till avsättningsort för sina lantmannaprodukter, hava funnit sig synnerligen betungade genom organtvånget, och hava på samma gång fått den övertygelsen, att detsamma icke för köttkontrollen är så väsentligt, som från Göteborgs stad uppgivits.

Då lantmännen sålunda ansett sig med fullt fog kunna vidtaga åtgärder för att söka utverka lättnader i förevarande avseende, så har genom beslut å kommunal-

stämmer i de socknar, som ligga inom nyssberörda rayon, uppdragits åt undertecknade ombud att hos Eders Kungl. Maj:t i underdånighet framföra de synpunkter, som från lantmännens sida göra sig gällande i frågan, samt anhålla om erforderliga lättnader i bestämmelserna.

I enlighet med vårt uppdrag få vi fördenskull framhålla nedanstående:

Det enligt tilläggsbestämmelsernas ordalydelse oeftergivliga tvånget att hava, jämte njurar, även lungor, hjärta och lever kvarsittande organiskt förenade med köttet, medför framför allt följande olägenheter:

Såväl under slakten som under transporten av djurkroppen kan det lätt inträffa, att något av nämnda organ blir lösgjort från djurkroppen. Även om det är alldeles uppenbart, att det lösgjorda organet tillhört djurkroppen i fråga, och om köttet är av bästa beskaffenhet, så är det likväl förbjudet att i sådan händelse få djurkroppen besiktigad, och därmed också förbjudet att sälja köttet i Göteborg.

Särskilt under den varmare årstiden är det förenat med svårigheter att få såväl organen som kroppen i övrigt tillräckligt avsvalnade, då de skola hänga tillsammans. Även vid omsorgsfullaste behandling är det därför svårare att hålla köttet friskt.

Lika oeftergivligt som påbudet att organen skola vara organiskt förenade med köttet är stadgandet, att inälvor och lymfkörtlar icke få vara sönderskurna. Skulle, såsom mycket lätt händer, vid slakten eller transporten ett snitt eller en rispa av ovarsamhet göras i nämnda delar, så är det ävenledes förbjudet att få besiktning och att sälja.

En indirekt ekonomisk skada uppstår därav, att organen i fråga i regel kunna bättre tillgodogöras och hava högre värde på landsbygden än i staden, där de ofta måste slumpas bort för ringa pris.

Vidkommande det till djurkroppen hörande huvudet är det dessutom besvärligt att alltid nödgas medföra det in till staden. Särskilt denna kroppsdel torde även vara mindre nödvändig för kontrollen och iakttages faktiskt föga vid besiktningen.

I helt medföra tilläggsbestämmelserna för lantmännen — förutom ökat besvär — försämrat ekonomiskt resultat av slakten genom minskade avsättningsmöjligheter, ökade svårigheter att tillgodogöra sig särskilda delar av djurkroppen samt betydligt ökade risker.

Vi kunna ej heller frånkomma den uppfattningen, att genom tilläggsbestämmelserna de lantmän, som äro hänvisade till att i Göteborg söka avsättning för utanför nämnda stad uppslaktat kött, orättvist kommit i sämre ställning än ej mindre de köttförsäljare, vilka låtit slakta i Göteborgs slakthus, än även framför allt lantmännen på alla andra orter i landet, med undantag av omgivningarna till de få städer, som erhållit köttbesiktningstvång. Såvitt vi hava oss bekant, utgöras dessa städer endast av Malmö, Hälsingborg och Eskilstuna, och ej ens alla dessa hava utverkat sig sådana tilläggsbestämmelser som de för Göteborg gällande. Ehuru lagen om köttbesiktning och slakthus jämte nådiga kungörelsen den 31 december 1897 varit gällande i snart 14 år, hava landets allra fiesta orter sålunda funnit obehövt att förskaffa sig ens köttbesiktningstvång enligt de allmänna reglerna. Tilläggsbestämmelserna för Göteborg verka därför såsom en särskild pålaga för lantmännen däromkring.

Ännu mera iögonenfallande blir denna lantmännens i Göteborgstrakten prekära ställning vid betraktandet av de regler, som gälla för försäljning i Sverige av från utlandet importerat färskt kött. För leveranser till armén godtages t. ex.

kött från Argentina eller Australien, ehuru icke ens njarur medfölja. Att dylikt kött i fråga om färskhet måste vara underlägset det nyss slaktade lantköttet är tydligt.

Över huvud finnes hittills i fråga om importerat färskt kött, med undantag av hästkött, icke några kontrollbestämmelser. Vi finna det anmärkningsvärt, att i det utlåtande, som förlidet år avgavs utav kungl. medicinalstyrelsen över föreslagen förordning angående kontroll vid införsel av kött, kungl. styrelsen ansett, att de ifrågasatta föreskrifterna om kreaturens besiktning före nedslaktningen icke borde vara oefftergivliga, utan gjort undantag i fråga om fårkött från Island och Finland blott därför att sådan besiktning i nämnda länder, som hava stor export av fårkött, svårigen låter sig göra.

Saltat och rökt kött får även i Göteborg fritt importeras och säljas utan kontroll, ehuru nämnda konserveringsmetoder ingalunda utgöra garantier mot alla sådana sjukdomar och hälsoskadliga förändringar hos köttet, för vilka myndigheterna i Göteborg ansett nödigt att det färska lantköttet underkastas kontroll.

Den uppfattning, lantmännen fått av organtvånget i Göteborg såsom utgörande en orättvis extra pålaga, har påverkats även därav, att de ej kunnat vinna den övertygelsen, att tilläggsbestämmelserna blott utgjort ett komplement till ett fullständigt genomfört och noga iakttaget kontrollsystem för Göteborg. De hava i stället tyckt sig finna, att besiktningen av det kött, som uppslaktas i Göteborgs slakthus, göres mindre noggrann och effektiv än å lantköttet. De levande djuren besiktigas icke alltid av veterinär, och det har veterligen i åtskilliga fall inträffat, att icke alla de i tilläggsbestämmelserna angivna organen undersökts, samt att en del av organen lösskurits och bortförts utan att vederbörande veterinär fått tillfälle att se dem. Särskilt synes besiktning av huvud och tunga icke tagas så noga.

Med stöd av vad vi ovan anført, få vi därför i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t i nåder täcktes upphäva omförmälda tilläggsföreskrifter, så att i fråga om köttbesiktning för Göteborg endast nådiga kungörelsen den 31 december 1897 eller eljest för hela riket meddelade föreskrifter må bliva gällande. Skulle mot vår förhoppning detta icke låta sig göra, anhålla vi, att tilläggsföreskrifterna måtte såvitt möjligt är lindras, och särskilt att deras nuvarande oefftergivligt bindande karaktär måtte borttagas.

Slutligen anhålla vi, att, därest i ärendet kommer att inhämtas yttranden från lokala eller andra myndigheter, det måtte beredas oss tillfälle att inkomma med påminnelser.